

Capitolul I

Procedura prealabilă sesizării instanței

I. Plângerea împotriva soluției de netrimitere în judecată, formulată înainte de introducerea art. 278¹ C. proc. pen. prin Legea nr. 281/2003. Aplicabilitatea directă a art. 21 din Constituție

Constituție, art. 21
C. proc. pen., art. 278

Curtea Constituțională, prin Decizia nr. 486 din 2 decembrie 1997, a hotărât că art. 278 C. proc. pen. este constituțional numai în măsura în care nu oprește persoana nemulțumită de soluționarea în cadrul Ministerului Public a plângerii împotriva măsurilor sau actelor efectuate de procuror, ori efectuate pe baza dispozițiilor date de acesta și care nu ajung în fața instanțelor judecătorești, să se adreseze justiției în temeiul art. 21 din Constituție, ce urmează să se aplice în mod direct.

*C.S.J., Secția penală, decizia penală nr. 208 din 16 ianuarie 2003,
www.scj.ro*

Petentul V.I.D. a formulat plângere împotriva rezoluției date de Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Galați în dosarele nr. 57/2002 și nr. 227/1117/2002 și împotriva rezoluției date de Parchetul de pe lângă Judecătoria Tg. Bujor în dosarul nr. 807/P/2000, solicitând anularea acestora.

Curtea de Apel Galați, prin sentința penală nr. 12 din 4 septembrie 2002, a respins ca inadmisibilă plângerea formulată de petentul V.F.D., constatând că împotriva soluției date plângerii de către prim-procurorul sau procurorul ierarhic superior, legea nu prevede nicio cale de atac.

S-a mai reținut că, deși dispozițiile art. 278 C. proc. pen. au fost declarate neconstituționale prin Decizia nr. 486 din 2 decembrie 1997 a Curții Constituționale, astfel încât persoanei interesate i s-a recunoscut posibilitatea de a se adresa cu plângere instanței de judecată pentru verificarea legalității și temeiniciei soluției pronunțate de parchet, practic, acest drept nu poate fi valorificat în absența unui cadru legislativ care să reglementeze o astfel de procedură.

Împotriva acestei sentințe petiționarul a declarat recurs, pe care Curtea îl consideră fondat.

Accesul liber la justiție este consacrat în art. 21 din Constituție, potrivit căruia orice persoană se poate adresa justiției pentru apărarea drepturilor, a libertăților și intereselor sale legitime, nicio lege neputând îngreuna exercitarea acestui drept.

În același sens, potrivit art. 2 din Legea nr. 92/1992 pentru organizarea judecătorească, orice persoană se poate adresa justiției pentru apărarea drepturilor, a libertăților și intereselor sale legitime, instanțele având obligația să judece toate procesele privind raporturile civile, comerciale, de muncă, de familie, administrative, penale, precum și orice alte cauze pentru care legea nu stabilește o competență.

În plus, art. 3 C. civ. prevede că judecătorul care va refuza să judece, sub cuvânt că legea nu prevede sau este întunecată ori neîndestulătoare, va putea fi urmărit pentru denegare de dreptate.

Dreptul fundamental al persoanei de a se adresa justiției este consacrat și în tratatele internaționale pe care România le-a ratificat.

Astfel, în art. 13 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului, adoptată de Consiliul Europei la 4 noiembrie 1950, se prevede că orice persoană ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de Convenție au fost încălcate, are dreptul să se adreseze efectiv unei instanțe naționale, chiar și atunci când încălcarea s-ar datora unor persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor oficiale.

Pe de altă parte, Curtea Constituțională, prin Decizia nr. 486 din 2 decembrie 1997, a hotărât că art. 278 C. proc. pen. este constituțional numai în măsura în care nu oprește persoana nemulțumită de soluționarea în cadrul Ministerului Public a plângerii împotriva măsurilor sau actelor efectuate de procuror, ori efectuate pe baza dispozițiilor date de acesta și care nu ajung în fața instanțelor judecătorești, să se adreseze justiției în temeiul art. 21 din Constituție, ce urmează să se aplice în mod direct.

Neprocedând astfel și respingând ca inadmisibilă plângerea formulată de petent, Curtea de Apel Galați a pronunțat o hotărâre nelegală, ce urmează a fi casată, dispunându-se trimiterea spre rejudicare la aceeași instanță, care are obligația să soluționeze cauza pe fond.

Note: 1. În același sens, a se vedea *C.S.J., Secția penală, decizia nr. 3816 din 14 septembrie 2001, în B.J., baza de date.*

2. Articolul 278¹ C. proc. pen., „Plângerea în fața instanței împotriva rezoluțiilor sau a ordonanțelor procurorului de netrimiteră în judecată”, a fost introdus prin art. 1 pct. 168 din Legea nr. 281/2003 privind modificarea și completarea Codului de procedură penală și a unor legi speciale (M. Of. nr. 468 din 1 iulie 2003) și a intrat în vigoare la 1 ianuarie 2004.

Prin art. I pct. 139 din Legea nr. 356/2006 (M. Of. nr. 677 din 7 august 2006), art. 278¹ C. proc. pen. a fost modificat atât în ceea ce privește denumirea marginală („*Plângerea în fața judecătorului împotriva rezoluțiilor sau a ordonanțelor procurorului de netrimiteră în judecată*”), cât și conținutul.

Până la introducerea acestui text, erau aplicabile în mod direct dispozițiile art. 21 din Constituție privind accesul liber la justiție. Astfel, prin Decizia nr. 486/1997 a Curții Constituționale referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 278 C. proc. pen. (M. Of. nr. 105 din 6 martie 1998), Curtea a admis excepția de neconstituționalitate invocată și a constatat că art. 278 C. proc. pen. este constituțional „*numai în măsura în care nu oprește persoana nemulțumită de soluționarea plângerii împotriva măsurilor sau actelor efectuate de procuror ori efectuate pe baza dispozițiilor date de acesta și care nu ajung în fața instanțelor judecătorești să se adreseze justiției în temeiul art. 21 din Constituție, ce urmează să se aplice în mod direct*”. A se vedea, în acest sens, speța nr. 145.

În cauza *Rupa Vili c. României* (decizia asupra admisibilității din data de 14 decembrie 2004), Curtea Europeană a Drepturilor Omului s-a pronunțat în sensul că această cale de atac direct, în temeiul art. 21 din Constituție, nu constituie un recurs adecvat și eficient, potrivit art. 35 din Convenție. A se vedea, în acest sens, speța nr. 151.

2. Plângere adresată direct instanței. Inadmisibilitate

C. proc. pen., art. 275-278, art. 278¹

Plângerea împotriva rezoluției procurorului de neîncepere a urmăririi penale, adresată direct instanței de judecată, fără parcurgerea prealabilă a procedurii prevăzute în art. 278 C. proc. pen., este inadmisibilă. Numai după respingerea plângerii împotriva rezoluției de neîncepere a urmăririi penale, făcute conform art. 275-278 C. proc. pen., persoana vătămată poate face plângere la instanța de judecată, în temeiul art. 278¹ C. proc. pen.

I.C.C.J., Secția penală, decizia nr. 5336 din 21 septembrie 2005, www.scj.ro

Prin sentința nr. 84 din 12 iulie 2005, Curtea de Apel București, Secția a II-a penală și pentru cauze cu minori și familie, a respins ca inadmisibilă plângerea formulată de petiționara B.C. împotriva rezoluției de neîncepere a urmăririi penale din 21 aprilie 2005 a procurorului de la Parchetul de pe lângă Curtea de Apel București.

Instanța a reținut că petiționara a formulat plângere împotriva acestei rezoluții de neîncepere a urmăririi penale, pe care a adresat-o Curții de Apel București, fără a fi parcurs procedura prevăzută în art. 278 C. proc. pen., care stabilește că plângerea împotriva măsurilor luate de procuror se

rezolvă de procurorul general al parchetului de pe lângă curtea de apel și, numai în cazul respingerii acesteia, persoana vătămată se poate adresa instanței căreia i-ar reveni, potrivit legii, competența să judece cauza în primă instanță.

Recursul declarat de petiționară este nefondat.

Potrivit art. 278 C. proc. pen., plângerea împotriva măsurilor luate sau a actelor efectuate de procuror ori efectuate pe baza dispozițiilor date de acesta se rezolvă de prim-procurorul parchetului sau, după caz, de procurorul general al parchetului de pe lângă curtea de apel ori de procurorul-șef de secție al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

Numai după respingerea plângerii făcute conform art. 275-278 C. proc. pen., împotriva rezoluției de neîncepere a urmăririi penale, persoana vătămată poate face plângere la instanța de judecată, în temeiul art. 278¹ din același cod.

Or, petiționara nu a respectat aceste dispoziții legale și, fără a face plângere la procurorul general al parchetului de pe lângă curtea de apel împotriva rezoluției de neîncepere a urmăririi penale din 21 aprilie 2005, s-a adresat direct instanței de judecată.

În aceste condiții, în mod corect prima instanță a respins plângerea petiționarei ca inadmisibilă, legea neprevăzând posibilitatea învestirii instanței de judecată fără parcurgerea prealabilă a procedurii stabilite de lege.

Notă: În același sens, a se vedea, printre altele: *I.C.C.J., Secția penală, decizia nr. 165 din 25 iunie 2004, www.scj.ro; I.C.C.J., Secția penală, decizia nr. 1662 din 9 martie 2005, www.scj.ro; I.C.C.J., Secția penală, decizia nr. 1374 din 2 martie 2006, www.scj.ro; Judecătoria Alexandria, sentința penală nr. 5297 din 13 decembrie 2005, www.just.ro, portalul instanțelor judecătorești; Judecătoria Galați, sentința penală nr. 515 din 23 februarie 2004, www.just.ro, portalul instanțelor judecătorești.*

În sens contrar, s-a pronunțat, printre alte instanțe, *Tribunalul București, Secția I penală, prin decizia nr. 1790 din 23 august 2005, www.just.ro, portalul instanțelor judecătorești.*

În opinia Tribunalului, soluția instanței de fond, de respingere a cererii ca inadmisibilă, a fost greșită.

S-a constatat că, într-adevăr, potrivit art. 278¹ C. proc. pen., părțile care au parcurs procedura prevăzută de art. 275-278 C. proc. pen. se pot adresa cu plângere instanței de judecată, iar în cauză recurentul nu a urmat această procedură obligatorie.

Tribunalul a apreciat că soluția respingerii plângerii ca inadmisibilă de către instanță nu poate fi primită, întrucât ar încălca principiul accesului liber la justiție. S-a constatat, de asemenea, că art. 278¹ C. proc. pen. nu sancționează în vreun fel nedepunerea respectivei plângeri la procuror; or, dacă legiuitorul ar fi urmărit aceasta, ar fi arătat-o expres prin indicarea

în alin. (7) sau (8) al art. 278¹ C. proc. pen. a soluției care s-ar impune într-un atare caz.

Tribunalul a arătat că în Codul de procedură penală se cunosc și alte situații în care o plângere greșit îndreptată trebuie înaintată organului judiciar competent (cazul art. 285 C. proc. pen.), ceea ce face mai degrabă aplicabilă, prin analogie, instituția desesizării și înaintării plângerii organului competent, decât sancționarea cu inadmisibilitatea.

În același sens, a se vedea C.A. Constanța, Secția penală, sentința penală nr. 42/P din 12 iulie 2005, nr. 39/P din 1 iulie 2005, www.just.ro, portalul instanțelor judecătorești.

Ca urmare a practicii judiciare neunitare în această materie, prin Decizia nr. XIII din 21 noiembrie 2005 (M. Of. nr. 119 din 8 februarie 2006), Înalta Curte de Casație și Justiție, Secțiile Unite, admitând recursul în interesul legii, în aplicarea dispozițiilor art. 278¹ C. proc. pen., a stabilit că „*plângerea adresată direct instanței de judecată împotriva rezoluției de neîncredere a urmăririi penale sau a ordonanței ori, după caz, a rezoluției de clasare, de scoatere de sub urmărire penală sau de încetare a urmăririi penale, dată de procuror, fără ca acestea să fie atacate, în prealabil, conform art. 278 C. proc. pen., la procurorul ierarhic superior, este inadmisibilă*”. A se vedea, în acest sens, speța nr. 130.

Prin Legea nr. 356/2006 (M. Of. nr. 677 din 7 august 2006), a fost introdus însă un nou alineat la art. 278¹ C. proc. pen., respectiv alin. (13), care prevede că „*plângerea greșit îndreptată se trimite organului judiciar competent*”.

În contextul noilor reglementări, în cazul în care petentul s-a adresat cu plângere împotriva soluțiilor de netrimitere în judecată direct judecătorului, acesta va trimite plângerea organului judiciar competent să o soluționeze, respectiv procurorului ierarhic superior celui care a dispus soluția de netrimitere în judecată și nu va mai respinge această plângere ca inadmisibilă. A se vedea, în acest sens, speța nr. 5.

3. Plângere adresată direct instanței. Lipsa plângerii adresate procurorului ierarhic superior. Hotărârea prin care se soluționează plângerea

C. proc. pen., art. 278 alin. (1), art. 278¹ alin. (8) lit. a)

Instanța soluționează plângerea împotriva rezoluției procurorului de neîncepere a urmăririi penale prin încheiere numai în cazul prevăzut în art. 278¹ alin. (8) lit. c) C. proc. pen. Atunci când constată că plângerea a fost făcută fără parcurgerea procedurii prevăzute în art. 278 C. proc. pen., instanța o respinge ca inadmisibilă, pronunțând o sentință, iar nu o încheiere.

Prin încheierea nr. 9 din 28 iunie 2004, Curtea de Apel Craiova a dispus scoaterea de pe rol a cauzei având ca obiect plângerea formulată de petiționarul T.A. împotriva rezoluției din 24 martie 2003 a procurorului de la Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Craiova prin care s-a dispus neînceperea urmăririi penale față de Z.L. și S.D. pentru infracțiunea de abuz în serviciu contra intereselor persoanelor și trimiterea acesteia la procurorul general al Parchetului de pe lângă Curtea de Apel Craiova pentru soluționare.

Recursul declarat de procuror este fondat.

Prin soluția de scoatere de pe rol a plângerii și trimiterea acesteia procurorului general al Parchetului de pe lângă Curtea de Apel Craiova pentru soluționare, instanța a făcut o greșită aplicare a prevederilor art. 278 și art. 278¹ C. proc. pen.

Așa cum rezultă din art. 278 alin. (1) C. proc. pen., legiuitorul a prevăzut o etapă procesuală obligatorie, în sensul că plângerea împotriva măsurilor luate sau a actelor efectuate de procuror ori efectuate pe baza dispozițiilor date de acesta se rezolvă de prim-procurorul parchetului sau, după caz, de procurorul general al parchetului de pe lângă curtea de apel ori de procurorul-șef de secție al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

Potrivit art. 278¹ alin. (1) C. proc. pen., sesizarea instanței de judecată este admisibilă numai după respingerea plângerii făcute conform art. 275-278 C. proc. pen. împotriva rezoluției sau ordonanței date de procuror.

Prin urmare, din interpretarea acestor prevederi rezultă că introducerea plângerii la procurorul ierarhic superior constituie o condiție prealabilă obligatorie de exercitare a procedurii reglementate în art. 278¹ C. proc. pen., plângerea la instanță formulată cu omiterea etapei menționate fiind inadmisibilă.

În cauză, instanța nu a făcut o corectă aplicare a prevederilor art. 278 și art. 278¹ C. proc. pen., în ceea ce privește sesizarea ei de către petiționar, considerând, în mod nelegal, că plângerea adresată direct instanței poate fi calificată ca o plângere greșit îndreptată, ce trebuie scoasă de pe rol și trimisă procurorului ierarhic superior, în vederea îndeplinirii etapei procesuale ce nu a fost parcursă.

Totodată, se constată că, pronunțând o încheiere, instanța a greșit și cu privire la actul procedural prin care trebuie soluționată cauza.

Așa cum rezultă din prevederile art. 278¹ C. proc. pen., instanța pronunță o sentință în cazurile prevăzute în art. 278¹ alin. (8) lit. a) și b) C. proc. pen., și o încheiere, în cazul prevăzut în art. 278¹ alin. (8) lit. c) C. proc. pen., atunci când instanța admite plângerea, desființează rezoluția sau ordonanța atacată și, când probele existente la dosar sunt suficiente pentru judecarea cauzei, reține cauza spre judecare.

În cauza de față instanța în mod greșit s-a pronunțat prin încheiere, deoarece nu a adoptat soluția prevăzută în art. 278¹ alin. (8) lit. c) C. proc. pen., care i-ar fi dat posibilitatea să se pronunțe prin încheiere.

Notă: A se vedea nota de la speța nr. 2, în sensul că, după introducerea alin. (13) al art. 278¹ C. proc. pen. prin Legea nr. 356/2006 (M. Of. nr. 677 din 7 august 2006), în cazul în care petentul s-a adresat cu plângere împotriva soluțiilor de netrimiteră în judecată direct instanței judecătorești, aceasta va trimite plângerea organului judiciar competent să o soluționeze, respectiv procurorului ierarhic superior celui care a dispus soluția de netrimiteră în judecată, și nu va mai respinge această plângere ca inadmisibilă. A se vedea, de asemenea, speța nr. 5.

Soluția rămâne corectă însă și în contextul noii reglementări; în cazul în care instanța trimite cauza la parchet, se pronunță în acest sens prin hotărâre, nu prin încheiere.

4. Plângere adresată direct instanței. Trimiterea plângerii la parchet. Neagravarea situației petenților în propria cale de atac

C. proc. pen., art. 275-278, art. 278¹, art. 385⁸

Nerespectarea condiției prealabile, obligatorii de exercitare a procedurii reglementate de art. 278¹ alin. (1) C. proc. pen., respectiv plângerea adresată procurorului ierarhic superior, atrage inadmisibilitatea plângerii adresate direct instanței de judecată.

Deși aceasta este soluția ce s-ar fi impus a fi pronunțată de prima instanță, și nu dezinvestirea instanței prin trimiterea cauzei la parchet, aceasta nu poate fi examinată în recursul declarat de petiționar, deoarece s-ar încălca dispozițiile art. 385⁸ C. proc. pen., referitoare la neagravarea situației în propriul recurs.

*I.C.C.J., Secția penală, decizia nr. 162 din 12 ianuarie 2006,
www.scj.ro*

Prin încheierea nr. 50/F bis din 1 septembrie 2005 a Curții de Apel Pitești, Secția penală, pronunțată în dosarul nr. 607/P/2005, a fost scoasă cauza de pe rol și trimis dosarul penal nr. 607/P/2005 al acestei instanțe, la Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Pitești, pentru soluționarea plângerii formulate de petenții I.G. și I.E., împotriva rezoluției nr. 74/P/2005 din 29 martie 2005, potrivit dispozițiilor art. 278 alin. (1) C. proc. pen., de către procurorul general.

Pentru a se pronunța astfel, prima instanță a reținut că, prin rezoluția din 29 martie 2005 dată de Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Pitești, procurorul a dispus neînceperea urmăririi penale față de A.G. și C.C.,

cercetați sub aspectul săvârșirii infracțiunii prevăzute și pedepsite de art. 246 C. pen.

Întrucât în cauza dedusă judecării, petenții s-au adresat cu plângere direct instanței, fără a urma procedura legală prevăzută de art. 278¹ C. proc. pen., s-a dispus scoaterea cauzei de pe rol și s-a trimis dosarul la Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Pitești pentru soluționarea plângerii formulate de petenți potrivit dispozițiilor art. 278 alin. (1) C. proc. pen., de către procurorul general al acestei unități de parchet.

Împotriva acestei încheieri au declarat recurs petiționarii I.G. și I.E.

Examinând recursul declarat de petiționarii I.G. și I.E. împotriva încheierii pronunțate de instanța de fond în raport cu motivele invocate, cât și din oficiu, potrivit art. 385⁶ C. proc. pen., Înalta Curte apreciază recursul declarat ca fiind nefondat, pentru considerentele ce se vor arăta.

Înalta Curte consideră că, deși nerespectarea unei condiții prealabile, obligatorii de exercitare a procedurii reglementate de art. 278¹ alin. (1) C. proc. pen., esențiale în aprecierea legalei sesizări a instanței de judecată, atrage inadmisibilitatea plângerii adresate direct instanței de judecată, soluție ce s-ar fi impus a fi pronunțată de prima instanță, și nu dezinvestirea instanței prin trimiterea cauzei la parchet, aceasta nu poate fi examinată în recursul declarat de petiționari, deoarece s-ar încălca dispozițiile art. 385⁸ C. proc. pen., referitoare la neagravarea situației în propriul recurs.

Față de aceste considerente, Înalta Curte, în baza art. 385¹⁵ pct. 1 lit. b) C. proc. pen., a respins, ca nefondat, recursul declarat de petiționarii I.G. și I.E. împotriva încheierii Curții de Apel Pitești, Secția penală.

Notă: A se vedea nota de la speța nr. 2, în sensul că, după introducerea alin. (13) al art. 278¹ C. proc. pen. prin Legea nr. 356/2006 (M. Of. nr. 677 din 7 august 2006), în cazul în care petentul s-a adresat cu plângere împotriva soluțiilor de netrimiteră în judecată direct instanței judecătorești, aceasta va trimite plângerea organului judiciar competent să o soluționeze, respectiv procurorului ierarhic superior celui care a dispus soluția de netrimiteră în judecată, și nu va mai respinge această plângere ca inadmisibilă. A se vedea, de asemenea, speța nr. 5.

5. Plângere adresată direct instanței. Introducerea alin. (13) al art. 278¹ C. proc. pen. Trimiterea la procurorul ierarhic superior

C. proc. pen., art. 278¹ alin. (13)

Plângerea formulată în temeiul art. 278¹ C. proc. pen., adresată direct instanței, fără parcurgerea procedurii prevăzute în art. 275-278 C. proc. pen., se trimite, potrivit art. 278¹ alin. (13) C. proc. pen.,

organului judiciar competent, și anume prim-procurorului parchetului sau, după caz, procurorului general al parchetului de pe lângă curtea de apel, procurorului-șef de secție al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție ori procurorului ierarhic superior.

În cazul în care prima instanță a respins o astfel de plângere, ca inadmisibilă, instanța de recurs, admitând recursul, va casa sentința pronunțată de prima instanță și, rejudecând, va dispune trimiterea plângerii la organul judiciar competent.

*I.C.C.J., Secția penală, decizia nr. 6953 din 28 noiembrie 2006,
www.scj.ro*

La 10 iulie 2006 s-a înregistrat pe rolul Curții de Apel București plângerea petentului D.C. împotriva rezoluției de neîncepere a urmăririi penale nr. 767/P/2005 din 8 iunie 2006 a procurorului de la Parchetul de pe lângă Curtea de Apel București.

Prin sentința nr. 160 din 9 octombrie 2006, pronunțată de Curtea de Apel București, Secția I penală, plângerea petentului a fost respinsă ca inadmisibilă, cu motivarea că petentul a formulat plângerea împotriva rezoluției direct la judecător, și nu la procurorul ierarhic superior, conform prevederilor art. 278 C. proc. pen.

Recursul declarat de petent este fondat.

Potrivit art. 278¹ C. proc. pen., persoana vătămată și orice alte persoane ale căror interese legitime sunt vătămate pot face plângere la instanța căreia i-ar reveni, potrivit legii, competența să judece cauza în primă instanță, împotriva rezoluției de neîncepere a urmăririi penale sau a ordonanței ori, după caz, a rezoluției de clasare, de scoatere de sub urmărire penală sau de încetare a urmăririi penale date de procuror, după respingerea plângerii făcute conform art. 275-278 din același cod, în termen de 20 de zile de la data comunicării de către procuror a modului de rezolvare a acesteia, potrivit art. 277 și art. 278 C. proc. pen.

Din prevederile art. 278¹ alin. (1) C. proc. pen. rezultă că plângerea în fața instanței împotriva rezoluției de neîncepere a urmăririi penale sau a ordonanței ori, după caz, a rezoluției de clasare, de scoatere de sub urmărire penală sau de încetare a urmăririi penale, dată de procuror, poate fi făcută și este deci admisibilă numai după respingerea plângerii formulate, conform art. 275-278 din același cod, împotriva rezoluției sau ordonanței procurorului.

Introducerea plângerii împotriva rezoluției de neîncepere a urmăririi penale, a ordonanței sau a rezoluției de clasare, de scoatere de sub urmărire penală ori de încetare a urmăririi penale la prim-procurorul parchetului, procurorul general al parchetului de pe lângă curtea de apel sau procurorul-șef de secție al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție ori, după caz, la procurorul ierarhic superior constituie

o condiție prealabilă prevăzută de lege și, totodată, o etapă obligatorie pentru exercitarea procedurii reglementate în art. 278¹ C. proc. pen.

Prin procedura prevăzută în art. 275-278 C. proc. pen., accesul la instanță este condiționat de parcurgerea etapelor obligatorii, însă, așa cum a statuat Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa, condiționarea accesului la justiție nu înseamnă automat îngrădirea acestui drept, întrucât competența de a stabili regulile de desfășurare a procesului în fața instanțelor îi revine legiuitorului.

Însă, în cazul în care persoana vătămată nu parcurge etapele obligatorii și se adresează cu plângerea direct instanței, în scopul evitării încălcării accesului la instanță, soluția ce se impune este dată de prevederile art. 278¹ alin. (13) C. proc. pen., potrivit cărora plângerea greșit îndreptată se trimite organului judiciar competent.

Prin modificarea adusă Codului de procedură penală prin Legea nr. 356/2006 s-a urmărit înlăturarea oricărei piedici de a se adresa instanței, dându-se astfel satisfacție dispozițiilor art. 6 cu referire la art. 13 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, care prevăd liberul acces la justiție al oricărei persoane care consideră că drepturile, libertățile sau interesele legitimei-au fost încălcate.

În cauză, în raport cu dispozițiile art. 28¹ C. proc. pen., cu referire la art. 278 C. proc. pen., competența de soluționare a plângerii formulate de petent împotriva rezoluției de neîncepere a urmăririi penale revine procurorului general al Parchetului de pe lângă Curtea de Apel București.

În consecință, recursul a fost admis, sentința atacată a fost casată și, rejudecând, în baza art. 278¹ alin. (13) C. proc. pen., s-a dispus trimiterea plângerii la procurorul general al Parchetului de pe lângă Curtea de Apel București.

Notă: În același sens, a se vedea *I.C.C.J., Secția penală, decizia nr. 2357 din 22 iunie 2009, www.scj.ro.*

6. Adresă de comunicare a rezoluției de către procurorul ierarhic superior celui care a emis soluția de netrimite în judecată. Nerespectarea exigențelor impuse de dispozițiile art. 278 C. proc. pen.

C. proc. pen., art. 278, art. 278¹

Semnarea comunicării de către însuși șeful secției căreia îi aparține procurorul ce a emis rezoluția nu înseamnă că acesta și-a însușit soluția și motivarea din rezoluție.

O cerință procedurală referitoare la modul de sesizare, prevăzută în mod expres de lege cum să fie realizată, nu poate fi suplinită prin presupuneri deduse din alte acte, având semnificații diferite, cum este adresa de comunicare a unei soluții.

În consecință, întrucât nu a fost urmată procedura prealabilă obligatorie prevăzută de lege, plângerea adresată instanței este inadmisibilă.

I.C.C.J., Completul de 9 Judecători, decizia nr. 62 din 14 martie 2005, în B.J., baza de date

Prin plângerea penală adresată, la 17 mai 2004, Înaltei Curți de Casație și Justiție, petiționarul O.M. a susținut că S.N. și N.E. au săvârșit, față de el, infracțiunile de insultă și calomnie prevăzute de art. 205 și art. 206 C. pen., cerând să fie judecați pentru comiterea lor și să se facă demersurile necesare, în vederea ridicării imunității lor parlamentare.

Întrucât persoanele vizate aveau calitatea de deputat, plângerea a fost transmisă Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, fiind format dosarul nr. 319/P/2004 al Secției de urmărire penală și criminalistică.

Prin rezoluția din 21 iunie 2004, procurorul desemnat să examineze plângerea a dispus neînceperea urmăririi penale față de deputații S.N. și N.E., pentru infracțiunile prevăzute de art. 205 și art. 206 C. pen.

La data de 19 iulie 2004, petiționarul a formulat plângere împotriva acestei rezoluții, depunând-o la Înalta Curte de Casație și Justiție.

Constatând inadmisibilitatea plângerii formulate de petiționarul O.M., Înalta Curte de Casație și Justiție, Secția penală, prin sentința nr. 261 din 19 noiembrie 2004, a dispus respingerea acesteia.

S-a motivat că, în raport cu prevederile art. 278¹, cu referire la art. 275-278 C. proc. pen., plângerea este inadmisibilă, deoarece înainte de a formula plângere la instanță, petiționarul nu s-a conformat dispoziției de a se adresa mai întâi, cu plângere, la procurorul ierarhic superior celui care a dat rezoluția de neîncepere a urmăririi penale.

S-a relevat că numai în cazul în care plângerea împotriva rezoluției de neîncepere a urmăririi penale ar fi fost respinsă de către procurorul-șef al Secției de urmărire penală și criminalistică din cadrul Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiție, care este procurorul ierarhic superior al procurorului care a dat rezoluția, petiționarul era îndreptățit să se adreseze instanței cu plângere.

Împotriva sentinței, petiționarul a declarat recurs, susținând, în esență, că rezoluția de neîncepere a urmăririi penale i-a fost comunicată printr-o adresă semnată de însuși procurorul-șef al secției din care făcea parte procurorul care a dat rezoluția, astfel că nu se poate considera că